

Notă informativă

privind activitatea BNS în condițiile pandemiei de Covid-19

Ținând cont de starea de urgență declarată pe teritoriul Republicii Moldova (începând cu 17 martie 2020; din 16 mai 2020 - starea de urgență de sănătate publică), în vederea asigurării securității și sănătății angajaților Biroului Național de Statistică (BNS) și a respondenților, precum și limitării răspândirii infecției cu Coronavirus de tip COVID-19, BNS a întreprins o serie de activități de ordin instituțional și operațional.

Organizarea activității

Pe perioada a stării de urgență, atât oficiul central al BNS, cât și Centrele Regionale de Statistică și subdiviziunile teritoriale ale acestora, au activat în regim special de lucru, cu aplicarea programelor individualizate de muncă, dând prioritate activității la distanță.

Subdiviziunile teritoriale de statistică au activat în regim obișnuit, dar cu un număr redus de personal, iar accesul în sedii și birouri a fost limitat, evitându-se aglomerația și respectându-se distanța recomandată în scopul asigurării securității și sănătății angajaților și respondenților.

Au fost restricționate deplasările în interes de serviciu, în special a persoanelor în vârstă de peste 63 ani, cu excepția când asigurarea activităților nu poate fi desfășurată la distanță, cu respectarea măsurilor de protecție necesare.

Consultările specialiștilor BNS au loc prin întâlniri online, iar evenimentele internaționale sunt prezente virtual. Specialiștii BNS au participat la conferințe video și audio, ședințe online, ateliere și instruirii utilizând instrumente noi de comunicare.

Personalul BNS care desfășoară colectarea datelor în teren, dar și colaboratorii oficiului central și al subdiviziunilor teritoriale au fost dotați cu echipamente de protecție împotriva infectării cu Covid-19 (produse oferite în special prin asistența Fondului ONU pentru Populație/UNFPA)¹.

Măsurile descrise au fost întreprinse pentru a nu pune în pericol sănătatea colaboratorilor subdiviziunilor de statistică și a respondenților, dar și pentru a facilita continuitatea procesului de colectare a statisticilor în situația excepțională creată în țară.

Colectarea rapoartelor statistice de la entități

În vederea respectării termenelor de prezentare a rapoartelor statistice, respondenților li s-a recomandat să utilizeze Ghișeul unic de raportare www.raportare.gov.md pentru formularele care sunt disponibile on-line. Formularele statistice care nu sunt disponibile în Ghișeul unic de raportare, pot fi transmise de către respondenți prin poșta electronică, fax sau telefon, cu posibilitatea informării personalului BNS cu privire la imposibilitatea respectării termenelor respective și solicitarea argumentată a extinderii datei de depunere a rapoartelor statistice care trebuiau convenite cu NBS.

¹ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6670>

În conformitate cu Legea nr. 69 din 21 mai 2020 cu privire la instituirea unor măsuri pe perioada stării de urgență în sănătate publică, termenul pentru prezentarea **situațiilor financiare** pentru anul 2019 a fost **prelungit** de la 29 mai până la 30 iunie 2020². Au fost **prelungite** termenele de prezentare pentru 6 formulare statistice cu raportare anuală³

Suplimentar, de două ori pe lună se elaborează datele privind Prețurile medii de consum pentru unele produse de consum curent al populației pentru a permite factorilor de decizie analiza și monitorizarea prețurilor de consum pentru produsele de importanță majoră.

Pentru cercetările prin sondaj, BNS a examinat motivele non-răspunsurilor, care oferă o oportunitate de a analiza impactul COVID-19 asupra activităților diferitelor întreprinderi, precum și informațiilor necesare pentru tratarea non-răspunsurilor.

Colectarea datelor statistice de la gospodării

În perioada 17 martie-16 mai, pe durata stării de urgență, BNS a **suspendat vizitele** operatorilor de interviu la gospodăriile selectate pentru participare la următoarele anchete statistice: Ancheta forței de muncă și Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice.

În schimb, interviuatorii au contactat gospodăriile și au colectat datele necesare **prin telefon**. După finisarea Stării de Urgență, colectarea datelor s-a desfășurat în mod mixt, în teren (marea majoritate) și la telefon. Cu regret, colectarea datelor prin telefon a fost dificilă din cauza reticenței populației de a răspunde la întrebări sensibile (privind munca sau veniturile și cheltuielile), dar și din cauza accesului la baza de date limitată/incompletă cu numerele de telefon ale abonaților telefoniei fixe și refuzului principalilor operatori de telefonie mobilă de a colabora în privința completării informației necesare contactării gospodăriilor selectate în cercetările statistice.

La sfârșitul lunii mai, interviuatorii au trebuit să revină la munca pe teren și la interacțiunea cu gospodăriile, pentru a recupera (în limitele programului permis) respondenții care erau imposibil de identificat prin telefon. La începutul instituirii stării de urgență au fost elaborate instrucțiuni și recomandări speciale pentru personalul de teren cu privire la măsurile de protecție a sănătății, care trebuie urmate în timpul lucrărilor de teren.

Pentru a păstra controlul asupra procesului de colectare a datelor și a eficienței noului mod de operare, dar și pentru a asigura continuitatea și calitatea procesului de colectare și, ulterior, de producere a datelor, au fost impuse măsuri suplimentare de monitorizare a muncii pe teren cu raportarea săptămânală a numărului de chestionarelor colectate, a problemelor înregistrate și a intervențiilor necesare.

Din cauza înrăutățirii situației epidemiologice din țară în trimestrul 2, perioadă în care a fost planificată realizarea *Studiului „Accesul populației la serviciile de sănătate”*, ca modul adițional la Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC), Biroul Național de Statistică (BNS) în coordonare cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale au convenit asupra necesității **amânării realizării** Studiului pentru anul viitor pentru a nu supune riscurilor adiționale nici personalul BNS și nici respondenții.

² <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6613>

³ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6607>

Activități adiționale de colectare a datelor

În scopul măsurării principalelor provocări și probleme cu care se confruntă gospodăriile populației în perioada pandemiei de COVID-19, Biroul Național de Statistică (BNS), cu suportul partenerilor de dezvoltare (Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Băncii Mondiale), a elaborat un **modul suplimentar**⁴ despre “Influența pandemiei COVID-19 asupra gospodăriei” în baza căruia, începând cu trimestrul II al anului 2020, sunt colectate date adiționale în cadrul **Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice** (CBGC). Rezultatele modulului sunt pregătite pentru a fi diseminate.

O altă abordare, recomandată de Organizația Mondială a Muncii, a fost aplicată în cadrul **Anchetei Forței de Muncă** (AFM) în cadrul căreia la anumite întrebări din chestionar au fost **colectate informații adiționale** despre cauzalitatea pandemiei de Covid-19 asupra situației pe piața muncii. Pe baza informațiilor colectate în cadrul AFM, o secțiune dedicată „*Impactului pandemiei COVID-19 asupra situației pieței muncii*” a fost inclusă în comunicatele de presă „*Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea forței de muncă și șomajul*” diseminate pentru trimestrul I⁵ și II⁶ ale anului 2020.

Diseminarea datelor

BNS a menținut producerea datelor statistice și diseminarea lor pe site-ul oficial și Banca de date, cu respectarea *Calendarului de diseminare*⁷, în vederea satisfacerii nevoilor informaționale ale utilizatorilor de date.

Totodată, circumstanțele create în țară, limitările în activitatea de colectare a datelor de la agenții economici sau din gospodăriile populației, dar și în procesarea datelor furnizate de alte instituții ale administrației publice (surse administrative), au avut impactul asupra termenelor de procesare și diseminare a anumitor indicatori statistici. În acest context, câteva abateri de la calendarul de diseminare au fost anunțate din timp pe site-ul oficial al BNS:

Comunicate

- Forța de muncă, ocuparea și șomajul (transferat de pe 04.06 pe 19.06)
- Numărul populației cu reședință obișnuite, pe vârste și sexe (transferat de pe 22.06 pe 03.07)
- Vârșnicii în Republica Moldova (transferat de pe 29.10 pe 29.09)

Banca de date

- Ocupare și șomaj – principalii indicatori, Șomerii (transferat de pe 04.06 pe 19.06)
- Utilizarea apei (transferat de pe 25.06 pe 24.07)
- Antreprenoriat – Surse de date administrative (transferat de pe 14.08 pe 19.08)
- Export/import în/din fiecare țară din spațiul CSI (transferat de pe 24.07 pe 26.08)

⁴ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6637>

⁵ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6681>

⁶ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6749>

⁷ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=5861&idc=213>

- Protecția aerului atmosferic (transferat de pe 29.09 pe 28.10)
- Formarea și utilizarea deșeurilor (transferat de pe 30.09 pe 30.10)

Publicații

- Situația social-economică a mun. Chișinău (transferat de pe 29.05 pe 4.06).

Activitatea de diseminare a informației în perioada COVID-19 a fost adaptată la necesitățile informaționale ale utilizatorilor, în particular prin elaborarea și prezentarea publicului larg a notelor informative cu compartimente dedicate impactului COVID-19 și a datelor din domenii relevante sau utile în contextul pandemiei. În comunicatele de presă, pentru a facilita analiza și utilizarea datelor la noile informații privind comparabilitatea internațională, au fost adăugate link-uri de accesare a datelor Eurostat, OCDE, CISTAT etc.

Au fost diversificate modalitățile de diseminare în format prietenos utilizatorii și cu vizualizare grafică (infografice⁸, hărți⁹), și cu diversificarea canalelor de comunicare (cu intensificare pe rețelele de socializare).

În perioada situației pandemice de COVID-19, BNS se confruntă cu o serie de **provocări**:

- Sarcini suplimentare asupra managementului resurselor umane din perspectiva intensificării monitorizării desfășurării activității în regim special de lucru și privind protecția sănătății personalului;
- Funcționarea BNS cu un număr redus de personal din cauza moratoriului privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante;
- Capacități limitate de adaptare rapidă la situația de criză din perspectiva provocărilor metodologice, tehnologice și operaționale legate în special de colectarea datelor, dar și de monitorizarea evoluției ratei de non-răspuns pentru sondajele în gospodăriile casnice și cele în întreprinderi;
- Cerere crescândă de date noi, incompatibile deseori cu funcționarea și desfășurarea proceselor statistice;
- Necesitatea unei abordări adaptate pentru comunicarea în cadrul instituției și cu mediul extern - cu utilizatorii, partenerii de dezvoltare, instituțiile partenere.;
- Resurse financiare limitate pentru acoperirea cheltuielilor neprevăzute privind procurarea echipamentelor de protecție a sănătății colaboratorilor.

În același timp, provocările cauzate de situația pandemică sunt însoțite și de **oportunități** precum:

- Formarea de capacități noi cu privire la planificarea acțiunilor de gestionare a situațiilor de criză;

⁸ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6652>

⁹ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6652>

- Posibilitatea de intensificare a aplicării de noi metode de colectare a datelor pentru cercetările gospodăriilor casnice (prin telefon, online);
- Instrumente de monitorizare îmbunătățite;
- Utilizarea extinsă a datelor administrative;
- Modernizarea infrastructurii tehnice și tehnologice;
- Utilizarea de noi canale / instrumente de comunicare pentru comunicare și educație statistică.

Director general

Oleg CARA